

Szegedi Tudományegyetem Bölcsésztudományi Kar

Nyelvtudományi Doktori Iskola

Történeti Szlavisztika alprogram

Stefuca Viktória

**Угорські особові та урядові назви в українсько-
молдавських грамотах XIV–XV століття**

(Magyar személy- és méltóságnevek a XIV–XV. századi
moldvai ukrán oklevelekben)

című Ph.D. értekezés tézisei

Témavezető:

Dr. Kocsis Mihály

Szeged

2014

Вступ й обґрунтування теми

Вивчення історії української мови було й залишається актуальним завданням мовознавства особливо зважаючи на те, що в останні два десятиліття мовознавці – спираючись на сучасні дослідження – переосмислюють наукові погляди на походження і шляхи розвитку української мови. Одним із основних джерел, які використовують аналізуючи історичні мовні процеси, є пам'ятки письма з різних територій України. Їх досліджували і продовжують досліджувати в працях як загально-теоретичного, так і власне історико-мовознавчого характеру.

Вперше в Угорщині на слов'янські письмові пам'ятки звернули увагу такі історики та мовознавці, як наприклад, Антон Годинка та Марта Фонт. Їх вагомі наукові дослідження та публікації стали важливими джерелами не тільки для істориків, а й також для славістів. Антон Годинка здобув ступінь доктора наук зі слов'янської філології, з угорської історії і дипломатики (1891). Марта Фонт проводила семінари з читання давньоруських текстів в університеті ім. Йозефа Аттілі (тепер Сегедського наукового університету), а тема її докторської дисертації «Питання про російсько-угорські відносини XII століття» (1979). Вона автор багатьох історичних праць (Font: 2007; 2005; 1996; 1995).

В останні роки коло досліджень дуже розширилось і науковці зосередили свою увагу не тільки на джерелах східнослов'янських мов, зокрема російських та звернули увагу на білоруські та українські ресурси. Історію української мови в Угорщині досліджували й досліджують видатні науковці, а саме: Іштван Удварі, Шандор Мокань, Балецкі Еміл, Дежьо Ласло, Імре Н. Тот, Аттіла Голлош, Андраш Золтан та Мігай Кочіш. Роботи цих вчених і сьогодні вважаються найважливішими та найвагомішими для дослідників історії, славістів та гунгарологів, а також ці ресурси слов'янської писемності є скарбом для істориків та етнографів. Основною ідеєю дослідження сприяла праця Марти Фонт «Угорці в Київському літописі» („Magyarok a Kijevi Évkönyvben). Автор праці публікує текст-оригінал, а також подає переклад угорською мовою, доповнюючи працю коментарями і картами. На цьому

тлі виникла ідея, що матеріал українсько-молдавських грамот XIV–XV. століття може бути використаний для продовження цієї роботи.

Багатовікову традицію ділового стилю репрезентують грамоти. Найдавніші документи ділового стилю в яких фіксували юридичні операції приватного і державного характеру. Дослідженню українських грамот приділяли увагу такі мовознавці, як В. Розов (1907), В. Ярошенко (1931), М. Антошин (1958), А. Яцимірський, Л. Коломієць, Л. Деже (1996) та ін.. Детально вивчено лексичний, фонетичний, морфологічний і синтаксичний рівні цих пам'яток. Проаналізовано їхні локальні риси.

Грамоти в науковій літературі поділяють за географічними ознаками, так відрізняються декілька типів юридичних документів. У своїй роботі ми взяли до уваги загальноновживаний у літературі територіальний розподіл українських грамот на галицькі, волинсько-польські та молдавські.

У пропонованій роботі зосереджено увагу на молдавських грамотах.

Мета дисертації

Метою дисертації став період дослідження важливий як для українців, так і для угорців, а джерелом аналізу угорських запозичень став Словник староукраїнської мови XIV–XV століття, який вийшов друком у Києві в 1977 році (далі – ССУМ). Автори ССУМ обмежують його хронологічно – періодом з 1300 р. до 1500 р. (перша грамота датована 1322 роком).

У нашому дослідженні зібрано всі угорські запозичення, точніше особові імена та назви урядовців, які з'являються у грамотах XIV–XV століть, і які походять з угорської мови або потрапили в українську мову за допомогою мови-посередника – молдавської.

Мета пропонованої роботи – дослідити особливості угорських особових та урядових назв в українсько-молдавських грамотах XIV – XV століття. Досягнення поставленої мети у

запропонованій роботі реалізується шляхом розв'язання таких завдань:

- виявити специфіку українсько-молдавських грамот;
- подати угорський переклад грамот як нового джерела для угорських дослідників історії середньовіччя;
- з'ясувати фонетичні та морфологічні особливості особових та урядових назв в українсько-молдавських грамотах як джерелі руської канцелярської мови;
- укласти реєстр власних назв і топонімів.

Молдавські грамоти, чисельність яких складає декілька тисяч, важливі історичні та мовні пам'ятки як для славістичних, так і для історичних досліджень.

Методи дослідження

В методі дослідження застосовувалися в першу чергу описовий та історико-діахронічне порівняння.

Одне з основних завдань нашої роботи полягає в наданні нових матеріалів для угорських дослідників-істориків. Ці грамоти писані канцелярською руською мовою, а також до них ми додаємо угорський переклад. Для перекладу власних та географічних назв ми використовували таблицю перепису відомого мовознавця-славіста Іштвана Кнієжи. У науковому світі та літературі прийнято вважати, що «основа транслітерації полягає в тому, що незважаючи на мову, яка перекладає кириличні слова, кожна літера кирилиці завжди переписується і подається однією і тією ж латинською літерою» (Hádrovics–Zoltán 1985).

На жаль, угорські історики за браком знання мови, тобто канцелярської руської мови, поки що молдавські грамоти не досліджували. Також цей джерельний матеріал не дуже доступний науковцям (за винятком виданих збірників грамот) через зберігання в різних архівах по усьому світу. Хочу висловити подяку угорським, румунським та українським колегам, які допомогли мені зібрати значну кількість молдавських грамот. Ми працювали зі збірниками грамот, з фотокопіями оригіналів та з дігитальними фотографіями. У

збірниках грамот, де укладчики вносили правки щодо правильного читання, у своїй роботі ми маркуємо позначкою – Sic! (правильна форма), а до не точних читань формою – Sic? (можлива форма).

У нашій роботі зібрані не всі грамоти, у яких трапляються угорські особисті назви та назви урядових осіб. Список грамот, які ще не вдалося розшукати, додається в кінці роботи. Для полегшення пошуку в кінці подається реєстр власних назв та топонімів, зафіксованих у грамотах. Реєстр побудований за таким принципом: вихідну форму власної назви ми подавали, зважаючи на першу форму власної назви зафіксованої у ССУМ (називний відмінок однини) та її перепис за правилами поданими І. Кнієжи, а також представлено додаткову інформацію, яка міститься у грамоті.

Презентація результатів дисертації

Результати декількох частин дисертації українською, угорською мовами були представлені на міжнародних конференціях:

1. VI. magyar nyelvtudományi konferencia (Balatonszárszó, 2007);
2. Българският език и литература на кръстопътя на културите, Международная конференция, (Szeged, 2007);
3. Ukrainisták VII. Nemzetközi Tudományos Kongresszusa (Kijev, 2008);
4. IV. Szegedi Ukrán Konferencia (Szeged, 2005);
5. V. Szegedi Ukrán Konferencia (Szeged, 2008);
6. «Інтерференція та запозичення в діалектах. Актуальні проблеми української діалектології» с. nemzetközi dialektikai szeminárium (Lviv, 2009);
7. „Slovanský areál a Evropa” с. fiatal szlavisták konferenciája (Prága, 2009).

Побудова дисертації наступна: вступ, вісім розділів, закінчення, реєстр власних назв та топонімії, список використаної літератури, додатки. Дисертація становить 270 сторінок. Бібліографія містить 72 одиниць.

Зміст дисертації

У вступі до обраної теми автор викладає мети дослідження, завдання та об'єкт, дослідження. Вказує на методологію, використовувану в роботі.

Перший розділ має назву «Українська мова». У І.І підрозділах надається періодизація української мови відомих науковців М. Бойчука, Ю. Карпенка, Ю. Шевельова, В. Німчука. Автор звертає увагу, що українські мовознавці по різному обмежують періоди мови та по різному називають їх. Представлений період канцелярської руської мови, яка була офіційною мовою Великого Князівства Литовського, а також цією мовою писані українсько-молдавські грамоти XIV–XV століть. Мову середньоукраїнського періоду називали ще «руською», «українською», «малоруською», «козацьким язиком», зрідка «язиком литовським». У мовознавчих працях назви мови цього періоду не гомогенні. Наприклад, В. М. Русанівський (2001) вживає термін *ділова мова, руська мова*; Ю. Шевельов (2002) – *канцелярська, руська мова*, І. Фаріон (2010) – *канцелярська руська мова*, М. А. Жовтобрюх (1979) – *канцелярська мова*.

У зв'язку з нестійкою давньою лінгвістичною термінологією більшість мовознавців намагається називати давні мови за їх колишніми назвами, але на практиці у кожного автора свій підхід щодо назви мови, що й призводить до термінологічної плутанини. Мовознавці повинні прагнути до якомога більшої однозначності термінів.

У нашому дослідженні як базову будемо використовувати періодизацію Ю. Шевельова та користуватимемось терміном, запропонованим І. Фаріон, *канцелярська руська мова*.

Руська мова була офіційною мовою Великого Князівства Литовського, до якого належали українські території: Наддніпрянщина, Волинь, Поділля, – а також її

використовували на Галичині, Буковині та Закарпатті (детальніше про Велике князівство Литовське йтиметься в розділі «Історія України»). Основою руської канцелярської мови були діалекти територій Києва і Волині, а пізніше вона зазнала розвитку під впливом Галичини. В 1349 році територія Галичини потрапила під владу Польщі, тому до польської мови потрапили українські слова.

Після литовсько-польської унії 1386 року вища польська влада спочатку прихильно ставилась до руської мови. Відомо, «що королева польська Ядвіґа (1371–1399) любила читати слов'янську Біблію та твори Св. отців. Король Казимир III видав року 1347-го т.зв. Вислицький Статут руською мовою, і згідно з §11 його краківський суддя мав судити згідно з цим Статутом. З опису 1510 р. бібліотеки короля Сигизмунда I (1506–1548) бачимо, що він мав близько 33 книг руських і тільки одну – польську. Відомий польський учений С. Бандтке писав у 1815 році: «Усі Ягелончики, аж до Сигізмунда Августа, в Литві по-руськи писали, привілеї й надання давали, і навіть часом не найкраще по-польськи вміли. Казимир Ягайлович IV (†1492 р.) більше вмів по-руськи, як по-польськи» (Отієнко 2001: 139–140). У 1468 році руською мовою був написаний і правовий документ Казимира IV «Судебник», на основі якого проходили судові справи та виносились вироки. Отже, українська літературна мова, тобто мова руська, стала офіційною мовою Литовсько-руської держави: цією мовою писались у канцеляріях урядові акти, проводились судові засідання і справи, а також нею був написаний і збірник тодішніх правових постанов – «Статут Литовський», який вперше був виданий у 1529 році, а пізніше – ще два рази – перевиданий у 1566 і 1588 роках. У цьому Статуті на правовому рівні забезпечено руській мові статус офіційної мови Литовсько-руської держави:

«писар земскии маєть по руску літерами и словы рускими вси листи, выписы и позвы писати, а не нинимъ ꙗзыкомъ и словы».

Але історичні факти чітко підтверджують, що в основі канцелярської руської мови була українська мова, і про це свідчать такі фонетичні та морфологічні риси, які властиві тільки українській мові. Ці риси з'являються також і в молдавських грамотах:

1. Перехід *o*, *e* в *y*. Напр.: **торгоуѡла, грошюѡ**.
2. Закінчення давального відмінка однини **-ови, -єви**.
Напр.: **иканови, стефанови**.
3. Змішування **и-ѡ**. Напр.: **млином, тисячю**.
4. На місці малого юса (**ѡ**) пишеться **ѣ**, або **-а -я**. Напр.:
пана оуникаѣта - пана оуникаѣти; еремѣа – еремѣа;
болѣринѣ – болѣрь.
5. Перехід ненаголошеного *o* в *y*. Напр.: **тотѣ мѡнастирь**.

Характерна для цих пам'яток і українська лексика. Напр.: українські особові назви типово з суфіксом **-ович**, а також і ті, які мають закінчення **-о**. Напр.: **хѡдко** (1433 р., 16 листопада); **икашко, пашко, бѣлко, алеѣандро** (1470 р., 28 травня); **шандрович** - уг. *Sándor* (1438 р., 5 березня).

Українські типові особові назви, напр.: **богданѣ** – Богдан (1433 р., 3 листопада), (1434 р., 8 жовтня), (1435 р., 30 березня); **козѡма** – Кузьма (1438 р., 5 березня).

Разом з власними назвами зустрічаємо і такі українізми, які й зараз функціонують у літературній мові або властиві діалектам. Напр.: **ѡжитки** – все разом (1470 р., 28 травня); **именовани** – названі (1470 р., 28 травня); **потребиѡна** – потрібні (1470 р., 28 травня).

Другий розділ описує історію Молдавського князівства. Опираючись на історичні джерела (Д. Кантемир; G. Urek) описується заснування Молдавського князівства та пояснюється символіка герба Молдови. В ході досліджень, виявилось, що Молдавське князівство було найбільшим експортером живої тварини, биків.

Першим намісником Молдавського князівства (приблизні роки 1351–1353) був Драгош, волоський воєвода з

Марамуреша, з ім'ям якого пов'язується виникнення Молдавської держави. Заснування князівства відбулося за правління Лайоша I (Великий) (1326–1382) короля Угорщини (з 1342 р.) і Польщі (з 1370 р.), який походив з династії Анжу і на цих територіях намагався створити автономний незалежний прикордонний округ, який би допомагав в обороні від татарських нападів. Угорське королівство продовжувало свою експансію на Схід від Карпатських гір і в цій області угорці, відповідно до історичних джерел поселились вже з IX століття. Вони заселяли прикордонні території та виконували військово-оборонні роботи. Ці поселення зараз називають «*csángó-magyarok*». У словнику «*Új Magyar Tájszótár*» походження слова «чанго» згадується двічі як прикметник і одного разу як іменник. В Угорському Історичному Словнику перша згадка слова «чанго» датується 1400 роком „*Georgium Csango dictum*” (MTESZ 1974 – 1984: 477). На цих землях проживали в ті часи не тільки українці, а й угорці, поляки й волоське населення. «Угорські поселення безперервно, одне за одним, були розташовані по річці Серет. Про їх знаходження свідчать грамоти кінця XIV – початку XV» (Ferenczy 1999: 15–16) (переклад автора).

У досліджуваних матеріалах з терміном *чанго*, щодо позначення угорців, ми не зустрічались. Найчастіше використовувався термін «угорський», «угри» – «Крол угорський». Крім того, передбачається, що прикметник *чанго* також міг стати власною назвою або навпаки. Про це може свідчити грамота, яка датована 8 червня 1443 р. У цій дарчій грамоті Стефан воєвода дарує села пану Іліану Шанга. Можливо, власна назва *Шанга* спочатку була прикметником, а пізніше стала власною назвою.

Найповніший опис про угорців – це повний звіт архієпископа Bandius 1646 року, який міститься у книзі «*Moldvai csángó-magyar okmánytár 1467–1706*» грамота № 76. Католицький архієпископ у доповіді єпархії про свій візит пише: «Угорці, ймовірно, з XIII ст. до другої половини і кінця XV століття в своїй більшості проживали в Молдові. Про це свідчать угорські назви міст, які пізніше зрумунізувались, наприклад: угорський *Jaszvásár*, стало румунською *Iaş*».

У таблицях подаються відомості всіх молдавських князів та роки їх князюванні досліджуваного періоду. В наступних підрозділах П. 3, П. 4 і П. 5 коротко описуємо культурне та історичне значення українських земель (Північної Буковини, Галичини та Закарпаття) які також заселяли й угорці. У III розділі описується історія України в XIV–XV століття. Основні етапи приєднання українських земель до складу Великого Князівства Литовського. Також ми хочемо звернути увагу на таке явище, як розвиток Литовської держави, тобто її зміцнення, стрімке політичне та територіальне зростання. У підрозділах III. 1. розглядаємо зовнішньополітичні проблеми, які мали безпосередній вплив на розвиток України. А в III. 2. мова йдеться про зв'язки Великого Князівства Литовського з Молдавським князівством, детальніше про торговельні відносини.

IV розділ має назву «Молдавські грамоти». У своєму дослідженні ми взяли до уваги загальноживаний у літературі територіальний розподіл українських грамот на галицькі, волинсько-польські та молдавські. На Закарпатті у м. Сигіт написана єдина закарпатська грамота, датована 1404 роком, яка також належить до молдавських грамот. На інших українських територіях – Київ, Лівобережжя, Волинь – грамот написано дуже мало.

Молдавські грамоти, чисельність яких складає декілька тисяч, важливі як пам'ятки і для різних славістичних досліджень, і цікаві для істориків. У запропонованій роботі зібрано та досліджено 63 грамоти.

У процесі аналізу виявлено такі офіційні юридичні документи:

1. Дарчі, підтверджувальні та купчі грамоти, в яких йдеться про земельні володіння, привілеї, данину, феодалні повинності.
2. Розмежувальні грамоти, в яких визначають межі земельних угідь різних власників.
3. Вкладні грамоти, які свідчать про передачу церкві якоїсь маєтності; боргові зобов'язання і поруки за боржників; записи про визначення посагу, про майно чоловіка і дружини тощо.

4. Різні грамоти купцям (про вільний проїзд через володіння феодалного правителя, визначення розміру мита та інше).
5. Написи на печатках правителів, на стінах храмів (про час будівництва або дані про майстра та тогочасного правителя), а також на церковних дзвонах та могильних каменях.

Ці пам'ятки, писані канцелярською руською мовою, зібрані румунськими істориками у таких вагомих працях: Bogdan (1913) Ionașcu (1954), Costâșchescu (1931–1932) та інші. У підрозділах IV. 1. описана структура молдавських грамот. У молдавських грамот був латинський зразок, що до написання офіційних документів, успадкований, як ми уже згадували, від королівських канцелярій, напр. канцелярії Коломана (Кальмана) і Андрія (Ендре) III у Галичині, тобто ця традиція могла потрапити від угорських писарів.

Кожна грамота складалась з трьох основних розділів:

1. *Protocollum* – Вступ – *Bevezetés*
2. *Contextus* – Текст – *Tárgyalás*
3. *Eschatocollum* – Закінчення – *Befejezés*

Досліджуючи структуру українсько-молдавських грамот за допомогою виданої праці угорського історика (Köfalvi–Макк 2007), детально представлена побудова грамот на прикладі грамоти "Дарча грамота Молдавського воєводи Олександра боярам Строе й Іванові на село Пояна та Тазлові та на село Гертань. 1400 р., 29 червня, б.м.н."

V розділ містить тексти досліджуваних українсько-молдавських грамоти та їх переклад угорською мовою. Грамоти подаються за хронологією на двох мовах.

VI та VII розділ описує найголовніші фонетичні та морфологічні явища в мові українсько-молдавських грамотах.

Наприклад з фонетичних:

1. перехід давнього **ж** в *e, i*;
2. сплутування *ы-и*;
3. вживання юсів;
4. вокалізація *ь-ь*;
5. ствердіння шиплячих перед *o-e*;
6. втрата початкового *i*;
7. повноголосся;
8. звук *o* з початкового *a* у власних назвах;
9. написання **у(ю)** на місці **о-е**;
10. протетичні **в** та **у**.

З морфологічних спостерігаються такі риси:

1. у род. в. чол. р. однини закінчення **-а** або **-у** ;
2. у дав. в. чол. р. однини крім закінчень **-у-ю**, трапляються закінчення **-ови, -еви**;
3. у місц. в. чол. р. одини поряд зі старими закінченнями **-ж** (або **-е, або -и**) з'являються і нові закінчення **-у-ю**.

Детальніше розглянуто декілька фонетичних явищ, які доповнюються прикладами з досліджених грамот. Всі досліджувані елементи зібрані у таблиці № 2 та проведений морфологічний аналіз у таблиці № 3.

VIII розділі подається аналіз порівняння угорських особових та урядових назв. Порівняння здійснювалось за допомогою Угорського Словника Грамот І. Самоти (Szamota 1902–1906). Результати порівняння показали, що угорська власна назва Тамаш в українсько-молдавських грамотах (1400 р.) з'являється раніше, ніж це фіксують угорські джерела (1544 р.).

У наступних підрозділах VIII. 1; VIII. 2 детальніше представлені дві урядові назви запозичені з угорської мови. В ході досліджень у багатьох українсько-молдавських грамотах найчастіше з'являлась урядова назва «апрод», яка можливо потрапила в українську мову за посередництво угорської мови, але на це автори Словника (ССУМ 1977–1978) не вказують.

Також проаналізована урядова назва «бан» та її форми. В данному випадку вище згадана урядова назва з'явилась тільки на надписі нагробного каменя. В кінці роботи подані додатки на карті нам вдалося локалізувати місцезнаходження нагробного каменя, який знаходиться в монастирі Дял (Deal).

Закінчення

Представлена робота концентрує увагу на угорських запозиченнях власних та урядових назвах в українсько-молдавських грамотах XIV–XV століть, запозичених. У роботі зібрані тексти 63 українсько-молдавських грамот, додається їх переклад угорською мовою, а також в кінці реєстр власних назв та топонімів. Проведений фонетичний та морфологічний аналіз досліджуваних грамот. Також проведений аналіз порівняння досліджуваних елементів. Представлена робота українсько-молдавських грамот та їх переклад угорською мовою є недослідженою частиною мозаїки для угорської історіографії. Моя робота в основному забезпечує новий матеріал для істориків-дослідників, а угорські особові та урядові назви у досліджених українсько-молдавських грамот XIV–XV ст., є багомий внесок в українську та угорську інтерференційну науку – лінгвістику.

Публікації до теми

1. Stefuca Viktória: A XIV–XV. századi moldvai oklevelekben előforduló magyar személy- és méltóságnevek. In: Név és valóság: a VI. magyar nyelvtudományi konferencia előadásai, Balatonszárszó, 2007. június 22–24, Budapest, 2008, 474–478.
2. Вікторія Штефуца: Угорські особові назви та назви урядовців у грамотах XIV–XV століття. In: Hungaro-Ruthenica IV, Szeged, 2008, 217–222.
3. Штефуца Вікторія: Болгарские слова в украинских грамотах XIV–XV веков. In: Българският език и литература на кръстопътя на културите, Международная конференция, Сегед, Унгария, 21–22 май 2007 г., Szeged, 2009, 33–37.
4. Viktória Stefuca: Угорські запозичення в говорах української мови XIV–XV століття (аналіз урядової назви «Бань»). In: Slovanký areal a Evropa, Červený Kostelec / Praha, 2010, 289–297.
5. Штефуца В.: Угорські запозичення в українсько-молдавських грамотах XIV–XV століть (аналіз особової назви «**мьтіаш**, **мьтіа(ш)**, **мьтіа<ш>**, **мьті<аш>**, **мьтіаш**). In: Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, серія 10, Проблеми граматики і лексикології української мови, випуск 6, Київ, 2010, 65–69.
6. Вікторія Штефуца: Угорські запозичення в говорах української мови XIV–XV століття. In: Тимченківські наукові читання. Засідання 1. Пам'ятка як джерело вивчення історії мови, Львів, С. 225–234.
7. Штефуца В. Угорські запозичення в українсько-молдавських грамотах XIV–XV ст. (аналіз урядової назви «апрош») / Вікторія Штефуца // Філологічний вісник Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини: збірник наукових праць / відп. ред. Г.І.Мартінова. – Умань: Візаві, 2014. – Вип. 5. С. 100–109.

таблица № 2

Власні та урядові назви	Найчас тіше вживан ня	Місце написан ня грамоти	Перша дата грамо ти
БАНИЦЪ – угор. bán	2	Сучава	1490
БАНКО – угор. bán	1	Сігет	1404
БАНЧА – угор. bán	1	Сучава	1493
*БАНЧОУЛЪ, БАНЧЮЛЪ – угор. bán	18	Сучава	1443
БАНЬ – угор. bán	1	Дял	1455
ИМЕРИВЪ – угор. Emerik	1	Сучава	1470
ИЦФАНЪ – угор. István	1	Сучава	1470
КИШ – угор. Kis	1	Гирлов	1499
ЛАСЛОВЪ, ЛАСЛАУ – угор. László	5	Гирлов	1499
МИКЛОУШЪ, МИКЛАЪОУШЪ, МИКЛОУШЪ, МИКЛАЪОУШ, МИКЛОУ(Ш), МИКЛАЪОУШЪ, МЫКЛАЪОУШЪ, Miklòvsz, – угор. Miklós	16	Сучава	1411
МЪТІАШЪ, МЪТІАШЪ, МЪТІА(Ш), МЪТІАШ, МЪТІАШ, МЪТІАШ, МЪТІАШЪ, – угор. Mátyás	17	Сучава	1481
*НЕМИШЪ – угор. nemes	1	Сігет	1404
ПРЪГАРЪ – угор. polgár	16	Васлуй	1452
ТАМАШЪ – угор. Tamás	6	Сучава	1400
ТИБА – угор. Tibor	1	Сучава	1488
ФАРКАШ, ФЪРКАШЪ – угор. Farkas	6	Сучава	1490
*ХАНИШЪ – угор. Hanis	1	Доро- хой	1437
*ХАНОСЪ – угор. Hanis	1	Васлуй	1437
ХОУРОУ, ХУРУ – угор. úr	15	Сучава	1471
ХЪРЦЪГАНЪ – угор. herceg	1	Сучава	1445

таблица № 3

Власна та урядова назва	Частота вживання	Відмінювана форма	
БАНИЦЪ – угор. bán	2, f., -ā/-jā	БАНИЦЪ , (Nsg) БАНИЦИ (Dsg) * БАНИЦИ (Lsg)	L–D
БАНЧОУЛЪ , БАНЧЮЛЪ – угор. bán	18, m., -ō/-jō	БАНЧОУЛЪ , (Nsg) БАНЧОУЛА , БАНЧЮЛА , БАНЧЮ(Л) (Gsg) * БАНЧОУЛЪ , (Asg)	N–A
ЛАСЛОВЪ , ЛАСЛЪОУ – угор. László	5, m., -ō/-jō	ЛАСЛОВЪ , ЛАСЛЪОУ (Nsg) ЛАСЛЪОА , ЛАСЛЪОА (Gsg) * ЛАСЛОВЪ , ЛАСЛЪОУ (Asg)	N–A
МИКЛОУШЪ – угор. Miklós	16, m., -ō/-jō	МИКЛОУШЪ , МИКЛЪОУШЪ , МИКЛООУШЪ , МИКЛЪОУШ , МИКЛОУ(Ш) , МИКЛЪОУШЪ , МЪКЛЪОУШЪ , Miklvsz (Nsg) МИКЛООУША , МИКЛЪОУША (Gsg) МИКЛЪОУШОУ , МИКЛООУШЕВИ Miklvschovy (Dsg) * МИКЛОУШЪ , МИКЛЪОУШЪ , МИКЛООУШЪ , МИКЛЪОУШ , МИКЛОУ(Ш) , МИКЛЪОУШЪ , МЪКЛЪОУШЪ , Miklvsz (Asg)	N–A
МЪТІАШЪ – угор. Mátyás	17, m., -ō/-jō	МЪТІАШЪ , МЪТІА(Ш) , МЪТІАШ , МЪТІАШ , МЪТІАШ , МЪТІЯШЪ (Nsg) МЪТІАША , МЪТІАСА (Gsg), МЪТІАШОМЪ (Isg) * МЪТІАШЪ , МЪТІА(Ш) , МЪТІАШ ,	N–A

		мѣтїаш, мѣтїаш, мѣтїашь (Asg)	
прѣгарѣ – угор. polgár	16, m., -ǫ/-jǫ	прѣгарн, прѣгѣре, пргаре, паргароке (Npl), прѣгаремѣ, прѣгаре(м) (Dpl), паргаре (Vpl), прѣгарн (Ipl)	N–I
тамашь – угор. Tam ás	6, m., -ǫ/-jǫ	тамашь (Nsg), тамаша, тѣмаша (Gsg), тамашеки (Dsg) *тамашь (Nsg)	N–A
фѣркаш – угор. Farkas	6, m., -ǫ/-jǫ	фѣркаш, фѣркашь (Nsg), фѣркаша (Gsg), фѣркашѣ, фѣркашеки (Dsg) *фѣркаш, фѣркашь (Asg)	N–A